

Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie
IVN Groene Zoom



Lobenpolder 7
4617 MP Bergen op Zoom
Telefoon: 0164 – 234680

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
T.a.v. de heer H. Bleker, staatssecretaris
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Betreft: nieuwe Wet natuur

Bergen op Zoom, 18 november 2011

Geachte heer Bleker,

In reactie op het ter inzage gelegde wetsvoorstel voor een nieuwe Wet natuur wil IVN Groene Zoom te Bergen op Zoom, mede namens de Vogelwerkgroep Bergen op Zoom graag het volgende onder uw aandacht brengen.

IVN Groene Zoom en de Vogelwerkgroep Bergen op Zoom onderschrijven uw uitgangspunt om door samenvoeging van wetten de regelgeving te vereenvoudigen en beter toegankelijk en handhaafbaar te maken. Onbegrijpelijk vinden we echter de stellingname dat met deze wet het evenwicht tussen natuur en economie moet worden hersteld. Grosso modo is de economie de laatste decennia alleen maar gegroeid en de kwaliteit van de natuur fors achteruit gegaan. Als er al een evenwicht hersteld zou moeten worden, zou er ons inziens juist meer aandacht naar de bescherming van natuurwaarden moeten uitgaan. Dat dit kabinet onvoldoende aandacht aan natuur geeft blijkt onder meer uit het dossier Kierbesluit Haringvliet, waar onder internationale druk het voornemen om de Haringvlietsluizen niet op een kier te zetten weer moest worden teruggedraaid.

De nieuwe wet betekent onder meer dat voor veel soorten het beschermingsniveau fors wordt teruggeschroefd en de gunstige staat van instandhouding niet langer verzekerd lijkt. Wij zijn het dan ook eens met de commentaren die organisaties als Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, de Faunavereniging, de Waddenvereniging en de Stichting Das & Boom in hun zienswijzen aan u naar voren hebben gebracht. Wij verzoeken u die zienswijzen als hier ingelast te beschouwen.

Ook wij zijn van mening dat de voorgestelde wijzigingen in de natuurwetgeving een onaanvaardbare verslechtering zijn voor wat betreft de bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland en de instandhouding van hun natuurlijke leefmilieu's.

In het navolgende gaan wij hier verder op in.

U constateert dat de achteruitgang van biodiversiteit de komende jaren niet wordt gestopt, en lijkt dit vervolgens als gegeven te aanvaarden. In internationaal kader (u verwijst zelf naar afspraken in Nagoya), is overeengekomen dat alle partijen de

noodzakelijke acties in gang zetten om het verlies aan biodiversiteit volledig stop te zetten en te bewerkstelligen dat in 2020 alle ecosystemen weer veerkrachtig zijn. Met dit wetsvoorstel wordt onvoldoende invulling geven aan die afspraken; dit is ons inziens absoluut een verkeerde keuze.

Internationale verplichtingen op het gebied van natuurbescherming zijn er voor bedoeld om die zaken te regelen die het nationaal belang te boven gaan. Het is dan ook een volstrekt onjuist uitgangspunt om alle beschermingsregels die niet zijn gebaseerd op internationale verplichtingen te laten vervallen en als 'onnodig belastend' voor burgers en ondernemers te beschouwen. Internationale verdragen brengen de verplichting mee ook op nationaal niveau de inheemse flora en fauna en hun natuurlijke verspreidingsgebieden te beschermen.

Op geen enkele manier wordt de stelling onderbouwd dat zoals gesteld, met de voorgestelde nieuwe wet de internationale verplichtingen 'over het algemeen' een adequaat beschermingsniveau voor natuurwaarden in Nederland verzekeren. Voor soorten als kolgans en smient, waarvan de internationale verantwoordelijkheid van Nederland onweerlegbaar zeer groot is, wordt zelfs de jacht weer toegestaan.

Ook de noodzaak van dergelijke ingrijpende maatregelen om de concurrentiepositie van het bedrijfsleven te bevorderen wordt niet aangetoond.

Verder valt het in één klap laten vervallen van alle, in het verleden na een zorgvuldige afweging van belangen tot stand gekomen aanwijzingen als beschermd natuurmonument c.q. staatsnatuurmonument, moeilijk te rijmen met een ook door u gewenst adequaat beschermingsniveau voor gebieden en soorten. Zonder nadere onderbouwing wordt gesteld dat het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium in dit opzicht de functie van de Natuurbeschermingswet kan overnemen. Wij hebben daar ernstige twijfels bij. Bijvoorbeeld voor het behoud van een soort als de das is het noodzakelijk dat ook zijn burchten goed beschermd zijn. Als het al zo zou zijn dat alle bestaande burchten via het ruimtelijk ordeningsrecht beschermd zijn (wat geenszins zeker is), dan loopt in nieuwe situaties het ruimtelijk ordeningsrecht toch altijd achter de feiten aan; nieuwe burchten genieten pas bescherming na het volgen van soms jarenlange juridische procedures. In dit opzicht zijn er nog vele andere voorbeelden te geven. Bescherming van de leefgebieden van soorten zou ons inziens dan ook onderdeel uit moeten (blijven) maken van de nieuwe wet.

Naar onze mening vormen ook de aanzienlijke uitbreidingsmogelijkheden voor de jacht, en het laten vervallen van een strikt beschermingsniveau voor in totaal 149 soorten een ernstige belemmering voor het bereiken van de natuurdoelen die ook dit kabinet zegt na te streven.

Het valt te vrezen dat voor veel soorten de resterende bescherming via de algemene zorgplicht en een verbod op doden onvoldoende is om de gunstige staat van instandhouding te bereiken of te behouden. Onder meer het vangen, plukken of anderszins verzamelen van die soorten is immers niet verboden. Een soort als het wild zwijn, waar buiten de Veluwe en de Meinweg een 0-standsprincipe van toepassing is, heeft zelfs een nog lager beschermingsniveau. Er zijn intussen veel meer gebieden waar deze soort een waardevolle bijdrage aan het bereiken of behouden van een ecologisch evenwicht kan leveren, en wij pleiten ervoor de stand alleen te reguleren als dat in het kader van de schadebestrijding noodzakelijk is.

Ook het verstoren van broedende vogels is kennelijk niet langer verboden als de gunstige staat van instandhouding van een soort geen gevaar loopt. Van individuele

burgers kan niet verwacht worden dat zij weten of hun handelen in dit opzicht valt binnen de ruimte die de wet biedt, en als veel burgers de vrijheid nemen om broedende vogels te verstoren kan die gunstige staat van instandhouding alsnog in gevaar komen. Deze regeling schept niet alleen veel onduidelijkheid maar kan dus ook leiden tot ongewenste effecten en is om die reden ongewenst.

Voor de resterende strikt beschermde soorten is er in de nieuwe wet voor gekozen schadelijke activiteiten alleen nog maar te verbieden als die met opzet plaats vinden. Op die manier is ons inziens onvoldoende verzekerd dat de gunstige staat van instandhouding van die soorten gewaarborgd is. Het voorkomen om soorten te verstoren, te vernietigen of te doden wordt immers alleen nog maar gereguleerd via de lastig te controleren en te handhaven algemene zorgplicht.

De nieuwe wet zou ons inziens ook gebruikt moeten worden om nu vaak nog onbeschermde rode-lijstsoorten een beschermingsniveau te geven, dat een gunstige staat van instandhouding dichterbij brengt. In dit opzicht zou het aantal beschermde soorten juist fors moeten worden uitgebreid.

Volgens de toelichting op het wetsontwerp stelt de ecologische hoofdstructuur het leefgebied van soorten veilig door een verbinding te vormen tussen natuurgebieden, en zo doende te voorkomen dat planten en dieren in gebieden geïsoleerd raken en uitsterven. Deze verbindingen worden van wezenlijk belang geacht om een gunstige staat van instandhouding voor de verschillende dier/ en plantensoorten te bereiken. Tegelijkertijd wordt echter in het natuurbeleid de ecologische hoofdstructuur fors in omvang verminderd en zijn alle robuuste verbindingen geschrapt. Het kabinetsbeleid is in dit opzicht allerm minst consistent en geeft ons inziens op deze wijze onvoldoende invulling aan internationale verplichtingen op het gebied van biodiversiteit.

De in het voorliggende wetsvoorstel geformaliseerde beleidswijzingen geven ons inziens onvoldoende invulling aan zowel de nationale als de internationale verplichtingen die Nederland op het gebied van de bescherming van natuur heeft. Wij stellen u daarom voor het wetsvoorstel te beperken tot het versimpelen van regelgeving. Tot nu toe erkende en gewaardeerde nationale en internationale natuurbeschermingsdoelen zouden onverkort gehandhaafd moeten blijven. Het gaat dan onder meer om het nakomen van de verplichtingen op basis van het biodiversiteitsverdrag, andere internationale verdragen en het volgens eerdere afspraken voltooien van de ecologische hoofdstructuur.

Hoogachtend,
IVN Groene Zoom
De coördinator werkgroep Ruimtelijke ordening en Milieu
Mede namens de Vogelwerkgroep Bergen op Zoom

W.A.M. de Haan